

4.6. Vzdělávací oblast: Člověk a příroda Vzdělávací obor: Zeměpis

4.6.4. Charakteristika vyučovacího předmětu **Zeměpis**

1. Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Předmět zeměpis úzce souvisí s ostatními samostatnými předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda a to chemie, fyzika a přírodopis.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, k osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod, k získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací, k respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí, rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka, k rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování a v neposlední řadě aplikování geografických poznatků v praktickém životě.

Formy a metody práce se využívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání. Frontální výuka probíhá s demonstračními pomůckami a obrazovým materiálem. U skupinových prací se používají mapy, pracovní listy, odborná literatura a internet.

Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí a nejen z oblasti Člověk a příroda. V matematice je to měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy, ... U ICT jsou to zdroje aktuálních informací a jejich zpracování. A dějepis se zmiňuje o kultuře národů, historií států,...

2. Časové a organizační vymezení předmětu

Předmět zeměpis je vyučován jako samostatný předmět na 2. stupni základní školy – **ŠVP ZŠ** v 6., 7., 8. a 9.ročníku. V 6., 7., 9. ročníku 2 hodiny týdně, v 8. ročníku 1 hodina týdně.

Děti, které jsou vzdělávány podle **ŠVP ZŠ LMP** mají v 6., 7., 8. i 9.ročníku časovou dotaci 2 hodiny týdně.

V 7. ročníku ZŠ byl předmět rozšířen o 1 disponibilní hodinu. Důvodem je nejen rozsah učiva, ale také možnost zařadit do předmětu aktuální změny, týkající se geopolitické situace zejména v Evropě (EU aj.).

Výuka předmětu zeměpis probíhá ve třídách žáků. Geografické pomůcky jsou z velké části uloženy v určeném kabinetu a zbývající část je žákům volně dostupná v jejich třídách, jako např. nástěnné mapy a knihy.

3. Výchovné a vzdělávací strategie rozvíjející kompetence žáků

Kompetence k učení:

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání, shromažďování, třídění a porovnávání informací
- směřuje žáky k používání odborné terminologie
- vede žáky k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- vede žáky k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- učí žáky vyhledávat a kombinovat informace z různých informačních zdrojů
- směřuje žáky k využívání metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- vede žáky k argumentaci, k diskusi na dané téma, k obhajování svých výroků
- vede žáky k odpovědím na otevřené otázky

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- vede žáky k naslouchání a respektování názorů druhých

- vede žáky k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání
- vede žáky k ochotě pomoci a o pomoc požádat
- vede žáky ke spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
- vede žáky k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
- vede žáky k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním i globálním měřítku

Kompetence občanské

Učitel:

- vede žáky k dodržování pravidel slušného chování
- napomáhá žákům k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vede žáky k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- vede žáky k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací

4. Průřezová témata

Předmětem zeměpis se prolínají všechna průřezová témata, ale jen v některých tématických okruzích. Osobnostní a sociální výchova (OSV), Výchova demokratického občana (VDO), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS), Multikulturní výchova (MKV), Environmentální výchova (EV) a Mediální výchova (MV).

- OSV: Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání, kreativita.
Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika.
- VDO: Osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání, kreativita.
Tématické okruhy - formy participace občanů v politickém životě;
principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- VMEGS: Tématické okruhy – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět,
Jsme Evropané
- MKV: Tématické okruhy - etnický původ.
EV: Tématické okruhy – ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí.
- MV: Tématické okruhy - kritické čtení a vnímání mediálního sdělení,
interpretace vztahu mediálních sdělení a reality.